

Віталій МОЗОЛЬ,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
за спеціальністю «Право»
навчально-наукового інституту заочного та дистанційного
навчання Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
старший науковий співробітник наукової лабораторії
з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Наталія ФЕДОРОВСЬКА

БОРОТЬБА З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Проблема торгівлі людьми залишається найсерйознішою проблемою і у мирний час, а наслідки збройного конфлікту створюють найбільш сприятливі умови для торгівлі та експлуатації людьми. Від 24 лютого 2022 року Україна живе в умовах воєнного стану. Збройна агресія підвищує ризики торгівлі людьми, тому на сьогодні ця тема є однією із актуальних. Під загрозою торгівлі залишаються як особи, які вимушені виїхати за кордон, так і ті що залишилися на території України та на тимчасово окупованих територіях [1].

Відповідно до статті 11 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» запобігання торгівлі людьми здійснюється в наступних напрямках:

- вивчення ситуації;
- підвищення рівня обізнаності;
- зниження рівня вразливості населення;
- подолання попиту шляхом реалізації організаційних, дослідницьких, інформаційних, освітніх, правових, соціально-економічних та інших заходів [2].

Боротьба з торгівлею людьми - це система заходів, спрямованих на виявлення випадків торгівлі людьми, осіб, які постраждали від торгівлі людьми, встановлення осіб торговців людьми та притягнення їх до відповідальності.

До основних напрямів державної політики у сфері протидії торгівлі людьми можна віднести:

- протидія торгівлі людьми шляхом підвищення рівня обізнаності населення, превентивної роботи, зниження рівня вразливості населення, подолання попиту;

- боротьба із злочинністю, пов'язаною з торгівлею людьми, шляхом, виявлення випадків торгівлі людьми, осіб, причетних до скоєння злочину, притягнення їх до відповідальності;

- надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом удосконалення системи відновлення їхніх прав, надання комплексу послуг, впровадження механізму взаємодії суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми [2].

Щороку, 2 грудня відзначається Міжнародний день боротьби за скасування рабства, оскільки в розрізі сьогодення сучасними формами рабства можна вважати: торгівля людьми, сексуальна експлуатація, найгірші форми дитячої праці, примусові шлюби, продаж наречених, передання у спадщину вдів і насильницьке вербування дітей для подальшого використання у збройних конфліктах.

Повномасштабне вторгнення рф в Україну призвело до зростання злочинності у сфері торгівлі людьми. В Україні тільки за два останні роки Національною поліцією припинено діяльність 6-ти організованих угруповань торгівців людьми, які постали перед судом.

З 24 лютого 2022 року по жовтень 2023 року виявлено 264 кримінальних правопорушення за ознаками статті про торгівлю людьми. У рамках цих розслідувань 169 трафікерів отримали статус підозрюваних [3].

У 2023 році прикарпатські поліцейські передали до суду чотири кримінальні справи щодо торгівлі людьми, що вдвічі більше, ніж у 2022 році.

Кримінальні правопорушення було скеровано до суду за ст. 149 Кримінального кодексу України, два з них порушено за сексуальну експлуатацію жінок, яких вивезли до Польщі та Німеччини. Також кримінальна справа, пов'язана з діяльністю порностудії в Івано-Франківську й експлуатацією жінок та чоловіків там [4].

Також протягом 2022-2023 років 215 осіб визнано потерпілими у кримінальних провадженнях по торгівлі людьми, з них 100 жінок (47%); 92 чоловіка (43%) та 23 дитини (10%). Зафіксовано 96 випадків трудової та 93 випадків сексуальної експлуатації.

Війна в Україні різко посилила проблему сексуального рабства щодо українок. Кількість випадків торгівлі людьми різко зросла. З початку війни пошуки в інтернеті сексуальних послуг і порнографічних зображень українських жінок і дітей зросли на 600 відсотків. Торгівля вагітними жінками також значно зросла з початку війни [3].

Слід наголосити, що жертв сексуальних злочинів заманоють в інтернеті брехливими обіцянками. Також люди зазнають насильства в

країнах, що їх приймають. Крім того, українок можуть перехоплювати прямо на кордоні агенти з торгівлі людьми під прикриттям. Часто у цьому бере участь організована злочинність. Людям, які потребують допомоги, обіцяють її, а потім змушують заробляти гроші.

Крім сексуальної експлуатації спостерігається також зростання кількості примусового жебракування та фіктивних шлюбів. За останні 15 років річний прибуток від торгівлі людьми зріс у п'ять разів і становить приблизно 150 мільярдів доларів на рік [3].

З метою удосконалення механізму запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з торгівлею людьми, а також забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та надання їм допомоги було затверджено Державну цільову соціальну програму протидії торгівлі людьми на період до 2025 року [5].

Отже, сучасні виклики та загрози у сфері протидії торгівлі людьми потребують мобілізації різноманітних ресурсів, налагодження міжвідомчої взаємодії, розвитку національних та транснаціональних механізмів співпраці представників влади та інститутів громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Торгівля людьми в умовах війни: ризики та протидія. URL: <https://pd.dsp.gov.ua/news/torhivlia-liudmy-v-umovakh-viiny-ryzyky-ta-protydiia/>
2. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
3. Карпенко Т. За два роки в Україні від торгівлі людьми постраждали 215 громадян, з них 23 – діти (02.12.2023). URL: <https://uworld.news/news/za-dva-roky-v-ukraini-1006886.html>
4. «Обізнаність рятує життя». У Франківську провели акцію до Всесвітнього дня боротьби з торгівлею людьми (28.07.2023). URL: <https://susplne.media/539133-obiznanist-ratue-zitta-u-frankivsku-proveli-akciu-do-vsesvitnogo-dna-borotbi-z-torgivleu-ludmi/>
5. Державна цільова соціальна програма протидії торгівлі людьми на період до 2025 року: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.06.2023 р. № 496-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/496-2023-%D1%80#Text>